

Güzellik ve Çirkinlik • Brigitte Labbé

Çıtır Çıtır Felsefe Dizisi • Resimleyen: Jacques Azam • Türkçesi: Azade Aslan •

Çocuk Kitaplar • 40 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

BİREY ve TOPLUM • DUYGULAR • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • ERDEMLER

dış görünüş • güzellik • değerler • iyi-kötü • felsefe • güzel-çirkin • hoşgörü • kendine saygı • estetik

Her yaştan okuru felsefeyle buluşturan “Çıtır Çıtır Felsefe” dizisinin 5. kitabı “güzellik” ve “çirkinlik” kavramlarını tartışıyor. Dizinin yaratıcısı **Brigitte Labbé**, bu iki kavramdan hangi durumlarda, neden söz edilebileceğini gündelik yaşamdan örneklerle düşündürüyor. Yaşamı ve dünyanın işleyişini anlamaya çalışan çocuklara yardımcı olacak temel sorularla kurgulanan dizinin her kitabında farklı bir konu, günlük yaşamda sıkça karşılaştığımız örnek olayların öyküleştirilerek ele alınıyor. Çocuklar ve felsefe üzerine çalışmalar yapanlara da ilham kaynağı olan dizi, **Jacques Azam**’ın karikatür tadındaki desenleriyle renkleniyor.

Masallardaki kötü kalpli cadılar asla güzel değildir ve ne zaman kötü birini çizmek istesek, çirkin birini çizeriz. Oysa, güzelliğin iyilikle, çirkinliğin de kötülükle hiçbir ilişkisi olmadığını biliriz. Peki, neden biri nazik bir şey yaptığında, onun güzel bir hareket yaptığını söyleriz de, biri kötü bir şey yaptığında çirkin bir hareket yaptığını; hatta o kişinin çirkin olduğunu söyleriz?..

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Kendinizi ne zaman güzel ne zaman çirkin hissedersiniz? Kendinizi çirkin ya da güzel hissettiğinizde size bakanlar dış görünümünüzde ne tür değişiklikler fark eder?
- 2- Sevginin, çirkinlik ya da güzellikle ilgisi var mıdır? Çocuk annesini sevreken, anne çocuğunu severken çirkin ya da güzel diye düşünür mü?
- 3- Bir şeyin güzel ya da çirkin olmasının kıstasları neler olabilir? Genel olarak güzel gözleri, küçük burnu, pürüzsüz teni olanları beğeniyorsak, yüzleri buruşmuş, beli bükülmüş yaşlı nenelerimizi ya da dedelerimizi neden seviyoruz?
- 4- Bazı günler aynaya baktığınızda kendinizi çirkin gördüğünüz olur mu? Böyle günlerde duygularınız ve davranışlarınız nasıl etkilenir, neden?
- 5- Birine satın aldığınız ya da kendi yaptığınız bir armağan vermenin farkı nedir? Karşı taraf bu farkı algılar mı?
- 6- Bir karasinekle kelebeğin arasında ne fark var ki, sineği acımasızca öldürmek isteriz de kelebeği izlemekten keyif alırız?
- 7- Bazen ilk bakışta güzel bulduğumuz, arkadaş olmak için can attığımız biriyle 15 dakika konuştuktan sonra onunla arkadaş olmaya değmeyeceğini anlarız. Bunun nedeni ne olabilir? Güzellik 15 dakikada kaybolabilir mi?
- 8- Sanatta beğeniyi hangi etkenler belirler? Leonardo Da Vinci’nin Mona Lisa tablosu mu, Picasso’nun Guernica tablosu mu sizce daha güzel? 10 üzerinden puan verseniz sizce bu iki tabloda hangisi daha yüksek puan alır? Nedenlerinizle birlikte açıklayın.
- 9- Yazar, “Güzellik bize bir şeyler yapar,” demiş. Güzellik bize ne yapar? Bize “bir şey” yapmayan “çirkin” midir? Örnek verir misiniz?
- 10- Bakmayı, dinlemeyi, hissetmeyi bilmek ne anlama gelir? Gözü, kulağı, kalbi olan herkes için bu eylemler doğal değil mi? Görme ya da işitme engelliler bakmayı, görmeyi, hissetmeyi bilemez mi? Örneklerle açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Pano:** Herkes çok eskidiği ve yıprandığı halde vaz geçemediği sevdiği giysi, oyuncak, ayakkabı, obje vb. bir eşyasının fotoğrafını çeksın. Kendisi için anlamını ve önemini anlatan kısa bir açıklamayla birlikte, sınıfta fiziki ya da dijital olarak oluşturulan “Benim İçin En Güzel” panosuna yerleştirsın. Sevdiğiniz şeylerin çeşitliliği, anlamları birbirinizi şaşırtısın, sınıf içi empati duygusu yükselsın.
- **Sunum:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılısın. Her grup bir kitaptaki ya da filmdeki bir kötü karakterin davranışlarını ve görünüşlerini incelesın. İnceleme sonucunu bir rapor halinde ve varsa görselleriyle birlikte düzenleyerek diğerleriyle paylaşsın. Bu raporlardan yola çıkarak kötü karakterlerin ortak davranış ve görünüş özelliklerini listeleyin.
- **Canlandırma:** 21-23. sayfalarda Sofi, teyzesi ve babaannesi arasında geçen konuşmaları gönüllü öğrencilerle canlandırın. Oyuncular konuşmalara eklemeler yapabilir, konuyu derinleştirebilirler. Canlandırmalardan sonra Sofi ile teyzesi ve Sofi ile babaannesi arasındaki iletişimin olumlu ve olumsuz yönlerini irdeleyin. Mesele sadece zevkler ve tercihler mi, tartışın.
- **Tartışma:** Bir manzarayı ya da bir olayı izleyerek her ayrıntıyı canlı gözlemek yerine, fotoğrafını çekmeye çalışarak, manzaraya ya da olaya ekrandan bakmanın anlamı nedir? Hele de polis ya da ambulans çağırmak yerine trafik kazasının; koşup yardım edeceğine karda kayıp düşenlerin fotoğrafını çekenlerin tutumu nasıl açıklanır? Olayı ya da manzarayı canlı izlemek ve gerekiyorsa sorumluluk almak nasıl hissettirir? Konuyu tartışırken herkes aynı zamanda kendisi ve yakınları adına özeleştirir yapabilir.
- **Deney:** Gönüllü öğrencilerle bir deney yapın: 5 öğrenci, başka sınıflardan hiç tanımadıkları kişilerle tanışmak üzere ismini, nerede oturduğunu, ailesini, fiziki özelliklerini, notlarını, son tatilde nereye gittiğini öğrensin. Diğer 5 öğrenci ise aynı kişilerin zevklerini, hobilerini, en çok sevdikleri dersleri ve neden sevdiklerini, gelecekte ne olmak istediğini, tatillerde nereye gitmeyi daha çok sevdiğini öğrensin. Diğer öğrenciler, iki gruptaki arkadaşlarının aktardığı bilgiler ışığında “tanıtılan” öğrencilerin resmini ya da karikatürünü yapsınlar. Böylece, tanıtılan her öğrenci için 2 ayrı resim çizilmiş olacak. Her öğrenci için çizilen bu 2 ayrı resmi karşılaştırsın. Aktarılan bilgiler resimleri nasıl etkilemiş, ne tür bilgiler kişiyi tanımak için daha yararlı olmuş; süreci ve sonuçları tartışın.
- **Anket:** Neşe içinde sörf yapanlar, denizde zıplayan yunuslar, uyuyan yavru kediler, heyecanlı bir basket maçı, harika çiçeklerle dolu bahçe gibi birbirinden çok farklı bir dizi fotoğraf seçin. Herkes bu fotoğrafları okul içinde ve dışında en az 5 kişiye göstere ve hangisinin en güzel olduğunu sorsun, nedenini öğrensin. Not alınan yanıtları sınıfça irdeleyin. Bütün fotoğraflar çok güzel olduğu halde farklı kişilerin neden farklı seçimler yaptığını, estetik beğenin nelerden etkilendiğini tartışın.
- **Sergi:** Sınıfça yazı, resim, atasözü, şiir, karikatür, slogan gibi malzemeleri kullanarak “güzel ve çirkin” kavramlarını açıklayan, yorumlayan, gösteren büyük ve kapsamlı bir kolaj sergisi hazırlayın. Fiziki ya da dijital olabilecek bu sergileme çalışmasının diğer öğrenciler ve veliler tarafından izlenmesini sağlayın. İzleyenlerin kavramlara ilişkin düşüncelerini kolaja eklemelerini sağlayın. Bakalım çalışma nasıl genişleyecek?